

X

Oppiaine	Laskentatoimi	Päivämäärä	29.5.2007
Tekijä	Joni Rintamaa	Matrikkelinumero	
		Sivumäärä	90
Otsikko	Poistot ja hyvä kirjanpitolapa – kehitys Suomen kirjanpitoikäntännössä		
Ohjaaja	KTL Asta Manner, KTM, KHT Pekka Thüren		

Tiivistelmä

Tutkimuksen tavoitteena on poistojen ja hyvän kirjanpitolavan kehityksen tutkiminen suomalaisessa kirjanpitoikäntännössä. Kiinnepisteinä tutkimuksessa käytetään kirjanpitolain muutoksia. Tutkimus alkaa vuodesta 1925, jolloin Suomen ensimmäinen kirjanpitolaki säädettiin ja päättyy vuoteen 2006, jolloin annettiin verotuksen poistojärjestelmän uudistusehdotus. Pitkittäistutkimuksen avulla tutkimus tarjoaa lukijalle laaja-alaisen kuvan poistojen ja hyvän kirjanpitolavan kehityksestä ottaen huomioon käsitteiden historiallisen taustan. Ajankohtaista tietoa tutkimus esittelee huomioimalla myös viimeaikaisen kehityksen aihepiirissä.

Lähtökohtana työssä on kirjanpitoikäntäntö, joka määriteltiin seuraavasti: säännöt muodostavat käytännön. Tämän seurauksena tutkimuksen ensisijaisia lähteitä ovat kirjanpitolait. Niiden ohessa tarkastellaan eri aikakausien kirjallisuutta. Tutkimusotteeltaan työ on käsitteanalyttinen ja menetelmältään laadullinen.

Suomen ensimmäisessä kirjanpitolaisissa (54/1925) määrättiin ensimmäistä kertaa poistojen tekemisestä. Poistokäytäntö ei kuitenkaan vakiintunut, vaan poistoja tehtiin tuloksen koosta riippuen. Kirjanpitolakia muutettiin vuonna 1945 sota-ajan tarpeita vastaavaksi. Samalla poistot määrättiin tehtäväksi suunnitelman mukaan. Molemmat lait edellyttivät hyvän kauppiastavan noudattamista, jonka mukaan kirjanpitoa tehtäessä oli noudatettava rehellisyyttä ja kirjanpidon yleisiä periaatteita.

Vuoden 1973 kirjanpitolaki oli merkittävä uudistus, koska sen taustalla vaikutti Martti Saarion esittelemä meno–tulo-teoria. Teoria vaikutti poistojen tekoon ja oli hyvän kirjanpitolavan lähteenä. Poistot oli tehtävä käyttöomaisuuden vaikutusaikana, mutta muuten poistojen teko oli suhteellisen vapaata. Hyvän kirjanpitolavan kannalta merkittävää oli kirjanpitolautakunnan perustaminen.

Suomalaisen kirjanpitoikäntännön voidaan sanoa siirtyneen kohti eurooppalaista käytäntöä vuoden 1993 voimaan tulleen lakimuutoksen myötä. Uudistuneen lain mukaan poistot oli tehtävä suunnitelman mukaisesti, mutta samalla sallittiin suunnitelman ylittävien poistojen teko. Kirjanpitolautakunnan antamalla yleisohjeella oli suuri merkitys poistokäytäntön kehitykseen. Tilinpäätöksen tavoitteena oli oikeiden ja riittävien tietojen antaminen.

Suomen nykyinen kirjanpitolaki astui voimaan vuonna 1997. Laki ei muuttanut merkittävästi poistokäytäntöä, mutta hyvän kirjanpitolavan taustalla vaikuttaneita periaatteita kirjattiin lakiteksiin. Tulevaisuudessa IFRS-standardit vaikuttavat poistojen ja hyvän kirjanpitolavan käsittelyyn. Myös IFRS-standardeissa poistot tehdään suunnitelman mukaan, mutta hyvää kirjanpitolapaa standardit eivät tunne. Suomalainen kirjanpitoikäntäntö saattaa siirtyä kohti yksityiskohtaisempaa säätelyä, mikä olisi huomattava muutos nykyiseen käytäntöön.

Asiasanat	Poistot, hyvä kirjanpitolapa, kirjanpitoikäntäntö.
Muita tietoja	